

Ν.Α. Παρασκευόπουλος, Η καταστολή της διάδοσης των ναρκωτικών στην Ελλάδα, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 1997, σσ. 211

Ο συγγραφέας του βιβλίου, καθηγητής του Ποινικού Δικαίου του Πανεπ. Θεσσαλονίκης και πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΚΕΘΕΑ (Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων), είναι, με τη διπλή του ιδιότητα, κατ' εξοχήν ειδικός για να πραγματευθεί το θέμα των ναρκωτικών, και ειδικά το θέμα της καταστολής στην Ελλάδα.

Τα ναρκωτικά αποτελούν μια από τις πηγές της σημερινής ανθρωπότητας. Ειδικά η ραγδαία αύξηση της χρήσης τους στην Ελλάδα, συνιστά ένα ανθρωπινο-κοινωνικό πρόβλημα το οποίο με διάφορα, ανεπαρκή και συχνά σπασμωδικά μέτρα επιχειρεί να αντιμετωπίσει η Πολιτεία. Η αύξηση της χρήσης ναρκωτικών ουσιών οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στις συνθήκες που επικρατούν στο σημερινό κόσμο, και στη χώρα μας: στη διάλυση των κοινωνικών και των προσωπικών σχέσεων, στη συνακόλουθη μοναξιά, στην ανεργία και τη φτώχεια των μεν, στη χλιδή και στην έλλειψη νοήματος στη ζωή των δε, στην επίδραση του κινηματογράφου και των ΜΜΕ, κ.λπ., κ.λπ.

Ένα τέτοιο σύνθετο πρόβλημα μπορεί να αντιμετωπιστεί με την κρατική καταστολή; Όπως γράφει στον Πρόλογο του βιβλίου ο καθηγητής Ι. Μανωλεδάκης, η ποινι-

κοποίηση δεν εξυπηρετεί, ανακυκλώνει το πρόβλημα, το διαιωνίζει και το διογκώνει. Αλλά και κατά το συγγραφέα, η καταστολή είναι η εύκολη και αδιέξοδη λύση για τα ναρκωτικά. Η ποινική καταστολή δεν μπορεί να λύσει, κατά το συγγραφέα, τα κοινωνικά προβλήματα που βρίσκονται στη ρίζα της εξάπλωσης των ναρκωτικών. Στο όνομα της αντιναρκωτικής πολιτικής, παραβλέπεται —όπως τονίζει ο συγγραφέας— η ανάγκη αποτοξίνωσης των εξαρτημένων δραστών, που οδηγούνται, ελλείψει θεραπευτικών καταστημάτων, στις κοινές φυλακές. Αλλά η καταστολή δεν είναι απλώς αναποτελεσματική. Η καταστολή της διάδοσης των ναρκωτικών, όπως και η καταστολή της τρομοκρατίας —τονίζει ο συγγραφέας— είναι τα πεδία όπου δοκιμάζονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες των πολιτών. Πράγματι, γνωρίζουμε πώς η δήθεν καταπολέμηση των ναρκωτικών χρησιμοποιείται ως πρόσχημα για διεθνείς επεμβάσεις, και πώς στο όνομα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας υπονομεύονται θεμελιώδεις ελευθερίες. Είναι χαρακτηριστικό ότι η περιβόητη συνθήκη του Σένγκεν περιλαμβάνει κεφάλαιο για την οργάνωση της καταστολής του εμπορίου των ναρκωτικών...

Ουμπέρτο Έκο, *Πρώτο Ελάχιστο Ημερολόγιο*, Μετάφραση: Έφη Καλλιφατίδη, Ελληνικά Γράμματα, 1999

Τα 16 κείμενα του παρόντος τόμου — πλαστά δοκίμια, σύμφωνα με το συγγραφέα τους Ουμπέρτο Έκο— υπό τον τίτλο *Πρώτο Ελάχιστο Ημερολόγιο*, θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως το αποκορύφωμα της παρωδίας. «Διότι αυτή είναι η μοίρα της παρωδίας: δεν πρέπει να φοβάται ποτέ την υπερβολή. Αν χτυπήσει διάνα, δεν κάνει άλλο από το να προείπει κάτι που θα κάνουν κάποιοι άλλοι αργότερα, χωρίς να γελούν —και χωρίς να κοκκινίζουν— με ακλόνητη και αντρίκεια σοβαρότητα», σημειώνει ο ίδιος ο Ουμπέρτο Έκο. Σχόλια των ηθών, της ηθικής, ξεσπάσματα ενός διεισδυτικού νου που η επικαιρότητα

τον κάνει να παρωδεί και τα νέα ήθη να χλευάζει.

Πρόκειται για κείμενα-κανονικές ασκήσεις λογοτεχνικής παραποίησης, τα οποία αναγκάζουν τον αναγνώστη τους να δει με τη δέουσα καχυποψία κάποια πράγματα, που μερικές φορές γίνονται πολύ στα σοβαρά. Κι η θεώρηση αυτή αποδεικνύεται αφάνταστα ανακουφιστική, γιατί μια από τις πρώτες και ευγενέστερες λειτουργίες των μη σοβαρών πραγμάτων είναι να ρίχνουν τη σκιά της δυσπιστίας στα υπερβολικά σοβαρά πράγματα —και αυτή ακριβώς είναι η σοβαρότερη λειτουργία της παρωδίας!

Stephen Jay Gould, *Ανακρίνοντας τη χιλιετία*, Μετάφραση: Βασίλης Αδραχτάς, Ελληνικά Γράμματα, 1999

Στο «Ανακρίνοντας τη χιλιετία» ο γνωστός συγγραφέας Stephen Jay Gould δοκιμάζει τις γνώσεις και τη διεισδυτικότητά του σε ένα από τα πιο πιεστικά θέματα της εποχής μας: τη σημασία της χιλιετίας.

Το 1950, σε ηλικία οκτώ ετών, παρακινημένος από ένα τεύχος του περιοδικού *Life*, που κυκλοφόρησε στα μέσα του αιώνα, ο Stephen Jay Gould άρχισε να σκέφτεται για την καμπή της χιλιετίας που πλησιάζει. Στην έρευνά του για το χρόνο και τα

ορόσημά του μοιράζεται με τους αναγνώστες τις ιδέες και τα ενδιαφέροντά του. Με ζωντανή συλλογιστική, διεισδυτικό και σαγηνευτικό τρόπο, το βιβλίο ρωτά και απαντά σε τρία βασικά ερωτήματα που προσδιορίζουν το επερχόμενο ημερολογιακό γεγονός. Πρώτον, τι ακριβώς είναι η ιδέα της χιλιετίας και ποια η σημασία της μετατόπισης; Πώς το όνομα για ένα μελλοντικό χιλιόχρονο βασίλειο του Χριστού επί της γης μετατράπηκε σε διάστημα μιας κοσμικής περιόδου χιλίων ετών στο πλαίσιο της αν-

θρώπινης ιστορίας; Πότε αρχίζει η νέα χιλιετία: την 1η Ιανουαρίου 2000 ή την 1η Ιανουαρίου 2001;

Ο Gould περιλαμβάνει στα κείμενά του μία μεγάλη γκάμα από ιστορικά και επιστημονικά δεδομένα, συμπεριλαμβανομένης μιας σύντομη ιστορίας των χιλιαστικών πυρετών, των ημερολογιακών παραδόσεων

και ιδιοσυγκρασιών από ολόκληρο τον κόσμο, της ιστορίας ενός μοναχού του έκτου αιώνα, του οποίου τα σφάλματα στη χρονολόγηση μάς βασανίζουν ακόμα και σήμερα, καθώς και του ηρωισμού ενός αυτιστικού που έχει αναπτύξει την εκπληκτική ικανότητα να υπολογίζει ημερομηνίες που χάνονται στο παρελθόν και στο μέλλον.

Δημ. Π. Κρέμος, *Μήπως είχε δίκιο ο Ιωσήφ Βησσαριόνοβιτς; Παρασκήνιο, Αθήνα 1999, σσ. 206*

Στο βιβλίο αυτό ο συγγραφέας, όπως επισημαίνει στον πρόλόγο του, προσπάθησε να επισημάνει τα κύρια αίτια που οδήγησαν στην κατασυκοφάντηση του Στάλιν και στην κατάρρευση του σοβιετικού καθεστώτος. Ο Δ. Κρέμος, χημικός το επάγγελμα, υπήρξε αξιωματικός του ΕΛΑΣ και σύνδεσμος μεταξύ του Γενικού Στρατηγείου του ΕΛΑΣ, των Αλβανών και των Γιουγκοσλάβων Παρτιζάνων και της σοβιετικής στρατιωτικής αποστολής.

Κατά τον Δ. Κρέμο, η κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλιστικού καθεστώτος στην ΕΣΣΔ «δεν οφείλεται, όπως ισχυρίζονται πλείστοι αναθεωρητικοί μελετητές, ούτε στις εγγενείς πολιτικές και οικονομικές αδυναμίες του σοβιετικού καθεστώτος, ούτε στη λαϊκή δυσφορία για τη “δικτατορική” διοίκηση στο σοβιετικό κρατικό μηχανισμό και ιδιαίτερα στη “δικτατορική προσωπικότητα” του Στάλιν». Η κυριότερη και βαθύτερη αιτία της κατάρρευσης της ΕΣΣΔ οφείλεται, κατά το συγγραφέα, αποκλειστικά στη «μη επαρκή πολιτική επαγρύπνηση» που επικράτησε κυρίως μετά το θάνατο του Στάλιν. Η μη επαρκής πολιτική επαγρύπνη-

ση και η, σε συνέχεια, διάβρωση του σοβιετικού καθεστώτος αρχίζει ήδη από την εποχή του Χρουστσόφ, με τις πάσης φύσεως συκοφαντίες κατά του Στάλιν και της πολιτικής του, συνεχίζεται με την αμφισβήτηση των θεμελιακών αρχών του κομμουνισμού και του υπάρχοντος σοβιετικού συστήματος και κορυφώνεται με την εξύμνηση των αγαθών της φιλελεύθερης αστικής δημοκρατίας. Αυτό οδήγησε στην πολιτική του Γκορμπατσόφ, στην πολιτική της «ανοικόδόμησης» και της «διαφάνειας». Η πολιτική αυτή υπήρξε η αιτία για την κατάρρευση του σοβιετικού κράτους και την παγκοσμιοποίηση της αμερικανικής καπιταλιστικής κυριαρχίας. Ο Γκορμπατσόφ και ο Γιέλτσιν διέλυσαν το σοβιετικό κράτος και οδήγησαν το λαό σε τέλεια εξαθλίωση.

Το βιβλίο στηρίζεται σε πλούσια βιβλιογραφία και οι απόψεις του συγγραφέα διατυπώνονται απερίφραστα και με σαφήνεια. Η ερμηνεία της κατάρρευσης του σοσιαλιστικού στρατοπέδου αποτελεί προϋπόθεση για την επαναθεμελίωση της Αριστεράς. Ο αναγνώστης θα κρίνει την εγκυρότητα της ερμηνείας του Δ. Κρέμου.

Δρακόπουλου, Νασιούλη, Ρώμα, Δημοσθένους Υπέρο της Ροδίων Ελευθερίας, Β΄ Λυκείου, θεωρητική κατεύθυνση, Εκδόσεις Σαββάλα, 1999

Το βιβλίο είναι λειτουργικό και σημαντικά προσαρμοσμένο στις νέες ανάγκες διδασκαλίας και εξέτασης, που είναι προσανατολισμένη στην ιδεολογική, νοηματική και αισθητική επεξεργασία του έργου.

Η δομή του βιβλίου έχει ως εξής:

Μετά από μια εισαγωγή που περιλαμβάνει υπό μορφή σχεδιαγράμματος το βίο και το έργο του Δημοσθένη, το ιστορικό πλαίσιο του έργου και ένα διάγραμμα του λόγου, ακολουθεί η επεξεργασία των διαφόρων ενότητων του έργου.

Προτάσσεται το κείμενο κάθε ενότητας και ακολουθεί ανάλυση της βασικής του δομής (αποδόμηση του κειμένου — με βάση την κατεύθυνση της κειμενοκεντρικής διδασκαλίας, που ακολουθείται πια στα Λύκεια— και αναδόμηση του — επεξεργασία, αλλαγή συντακτικής σειράς για διευκόλυνση κατανόησης, κ.λπ.).

Σειρά έχει η γλωσσική επεξεργασία, που περιλαμβάνει, εκτός από αποσαφήνιση νοήματος και γραμματικό προσδιορισμό, επιπλέον ομόρριζα, συνώνυμα, κ.λπ. Στη συνέχεια παρατίθεται η μετάφραση σε παράπλευρη με το κείμενο σελίδα, καθώς και η συντακτική ανάλυση. Κατόπιν οι συγγρα-

φείς εξετάζουν την ενότητα από πραγματολογική, ιδεολογική, ερμηνευτική, αισθητική και δομική πλευρά, ενώ η όλη επεξεργασία της επιμέρους ενότητας κλείνει με χρονικές-εγκλιτικές αντικαταστάσεις, απόδοση νοήματος και απάντηση στις ερωτήσεις του σχολικού βιβλίου (που είναι αλήθεια ότι περιλαμβάνουν και γραμματική-συντακτικό, αν και οι μαθητές δεν εξετάζονται σ' αυτά), καθώς και διατύπωση ασκήσεων περαιτέρω εμπέδωσης.

Το βιβλίο κλείνει με γενική θεώρηση του λόγου (που δίνεται με τη μορφή ερωταποκρίσεων), ενώ το επίμετρό του περιλαμβάνει απαντήσεις στις ασκήσεις εμπέδωσης που είχαν δοθεί κατά ενότητα, και κάποιο υποστηρικτικό υλικό σχετικό με τον Δημοσθένη και τη ρητορική.

Το βιβλίο περιλαμβάνει πλούσιο υλικό και καλύπτει αναμφισβήτητα τις ανάγκες της σχολικής πράξης και σε μεγάλο βαθμό τις απαιτήσεις του νέου συστήματος, ενώ υπηρετεί τον προσανατολισμό του μαθήματος στη θεωρητική κατεύθυνση. Αλευθύνεται εξίσου σε μαθητές και καθηγητές και είναι εύχρηστο και λειτουργικό.